

Svět x objekt

Svět může být tematizován pouze díky vztahu nějakého subjektu ke světu. Jinak řečeno: svět není žádná samostatná skutečnost, zejména však to není žádný objekt (předmět): nic se nemůže stát předmětem (objektem) leč pro nějaký subjekt. Svět tu je vždycky pro nějaký subjekt, nemá žádnou samostatnost, která by obstála bez jakéhokoli vztahu k nějakému subjektu (resp. k nějakým, nejspíše nesmírně mnoha subjektům). To platí ovšem pro všechny skutečnosti, ale zásadní rozdíl spočívá v tom, že každý „objekt“ je objektem nějakého pro něj vnějšího subjektu, kdežto pro svět (jako „celek“) o žádném vnějším subjektu nelze mluvit – veškeré subjekty jsou vnitrosvětne. „Sám svět“ však není ani něčím, pro nějaký subjekt vně světa, ani není sám subjektem. Je-li proto tematizován, je to myšlenková konstrukce, která nesmí zapomínat na svůj, tj. právě myslící a konstruuující subjekt. Po „vnější stránce“ by se tedy svět jevil jako hromada, agregace; ale to by předpokládalo vnější subjekt, který by nebyl součástí světa. Pokud ovšem chápeme svět jako úhrn všeho, pak musíme buď toto pojetí opustit a připustit ještě skutečnosti mimosvětne, anebo musíme „naš svět“ chápat jako pouze jeden ze „světů“.

(Písek, 130221-1.)